

DEBRECZENI SZEMLE

IRODALMI, SZINHÁZI ZENEI ÉS KÉPZŐMŰVÉSZETI HETILAP

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Égész évre	12 korona.
Fél évre	6 "
Negyed évre	3 "
Vidéki előfizetők bélyegköltése egész évre	2 "

Felelős szerkesztő és laptulajdonos

SZATHMÁRY ZOLTÁN

Szerkesztőség és kiadóhivatal Simonffy-utca 1/c földszint balra, (Piac felől 3-ik ajtó).

Hirdetések feladhatók a Morovitz-nyomdában, és a „Debreczen” kiadóhivatalában Darabos-u. 7.

Szomorú husvét

szakadt a magyar nemzetre. Az idei husvétnak egyelőre csak a Nagypéntekjét éreztük, szenvedjük Mindannyian, kivételek nélkül. Járjuk a kinszenvedések útjait ifjak, erősek és öregek, gyöngék egyaránt.

Meredélyes hegyszakadékok mélységei felett borus hajnalokon, mikor fázósan, remegve buvik a felhő palástok közé a nap maga is, ott róják a Kálvária utat kimerülten fiaink, mi pedig megzaklatott lélekkel hordjuk a megpróbáltatások göröngyös, tüskékkel teleszórt mesgyein az élet terhét, melynek sulya most százszoros sulyljal nyomja nem is a vállunkat többé, hanem egyenesen a sziveinket.

A sziveinket, melyet véresen szurkálnak a szomorú elgondolások, lázas elképzélések szeretteink küzdelmeiről, nem is szólva a kiméretlen bizonyosság hióbbireiről Mert óh! milyen sokan vannak, a kiknek lelkét keresztrefeszíti a bekötött szemű Igazság megcsufolása, a bölcselkedés nélkül való Végtzet.

Karácsonykor a bethlehemi csillag fényének tűndöklő ragyogását elhomályosították a felcúlt, felgyújtott falvak-tüzeinek feltörő koromfüstje, a hófúvásos éjszakák kinszenvedéseket osztogató rémeinek lobogó fekete-palástjái. A karácsonyi harangok zengő szavát elnyomták a halált árasztó ágyuk fülsiketítő zaja, a szünetlen fegyverzörgés . . . Akkor azt reméltük, hogy a keresztrefeszített nagy Eszme feltámadását meghozza a tavaszi husvét ünnep s kárpótolni fog a nagy szomorúságok közt lepergett szeretet-ünnepének ez ideai szeretetlenségéért is . . .

Csalódtunk! A visszavonás, rut irigység és minden emberi gonoszságok furiái még nem szívták tele polypszájaikat vérrel, nem fürdöttek még eleget a gyászolók könnyeinek zugó tengerében!

Még a Megváltás ideje a mi számunkra nem érkezett meg a Megváltó feltámadásának Szent emléknapjára.

Egyelőre nekünk csak a Nagypéntek jutott mindennemű sanyargatásával, megpróbáltatásával, multak s jövődők megbűnhődésével. A husvétü harangok meg fognak szólalni, de azok hangját most is elnémítja a csaták zaja, haldoklók halálhörgése, árvák jajjai.

De a Példák tanításait még így is meg kell halania mindannyiúnknak. A Szent Példák tanításai azt bizonyítják pedig az isteni s emberi Igazság meggyőző erejével, hogy valamint a Megváltó kinszenvedései nem voltak hiábavalók s miképen évezredek emberi bűnei által tisztult meg, az Ember az ő vérenek hullásával, Szent testének megsanyargatása megtöretése által, azonképen a most folyó nagy Küzdelemnek is el fog következni a megváltása nemzetek, világok jóvoláért.

Mert az emberiség története események folytonos megismétlődéséből áll, mert minden nagy Gondolat, Eszme, Szenvedések, vérkeresztelők árán tisztul meg a földi salaktól és minden Nagypénteknek eljön a maga Hittje, előbb, vagy utóbb, de bizonyosan elkövetkezik. A Hit erejének kell tehát áthatni a mai ünnepen szívünk minden dobbanását, lelkünk minden érzését, agyunk minden gondolatát.

A teljes győzelem fényes diadal reménye kell, hogy éltesse bennünket, a nagyon szomorú husvét ünnepnapjain. A teljes diadalmas győzelemért kell a Szent hittől áthatottan imádkoznunk . . .

Spectator.

DONOGÁN ÉS SOMOSSY
DEBRECZENBEN, KISTEMPLON-BAZÁR.

Menyasszonyi kelengye. Kész fehérnemű. Női divat és szőnyegáruház.

SZABOTT ÁRAK. ELŐZÉKENY KISZOLGÁLÁS.

**A törökkel együtt győzünk, ha
TÖRÖK PEZSGŐT ISZUNK!**

Történelem.

A ma egy rémes, szörnyű tűzijáték,
Soha nem látott őrült küzdelem.
Százazrek kinja, vérbe fulladása,
Milliók könnye: — ez ma a jelen.

Hajók sülyednek, népek tönkremennek
Gyász leng a földön, gyász a tengeren.
Ma azt mondjuk, hogy milliók csatája
Holnap ugy hívjuk, hogy Történelem.

Varságh János.

— **Géresi Kálmán** neve aranybetűkkel lesz bevéve Debreczennek, Vitéz Csokonai városa kulturális fejlődésének krónikáiba. Valamikor a magyar és világ-irodalom szeretetére tanította e város egy-két nemzedékét, majd mint tankerületi főigazgató az általánosan vett felsőbb oktatás kormányzója lett. Hivatalos érdemeit talán nem is tudjuk, — mint laikusok — teljes mértékben méltányolni. Mi, mint a Csokonai-kör tudós elnökét ismerjük őt igazán. Azt a kiváló szellemi előkelőséggel megáldott irodalmi vezért, aki a nemrégén még nagyon falusias gondolkodású, kizárólag anyagias törekvésekre hajló Debreczenben megalapította a Csokonai-kört s rögtön olyan színvonalra emelte, már a szervezés munkálatai által is, — ilyen színvonalon talán csak egyetlen vidéki irodalmi egyesülés áll a Csokonai-körön kívül. Most az állami hivatalos elismerés méltóságos rangra emelte Géresi Kálmánt. Lelkünk legőszintébb szeretetével, tiszteletteljes ragaszkodásával üdvözljük ez alkalomból Géresi Kálmánt, Debreczen irodalmi életének már régen méltóságosan kimagasló vezérét.

— **A 200 éves Debreczen.** Április 11-ikén nevezetes évfordulóra virrad Debreczen város. Nem a negyvennyolcas törvények szentesítéséről szólunk pedig ez alkalommal, melynek ideje szintén erre a napra esik, hanem a kétszáz évvel ezelőtti uralkodó Leopoldus császár-király ama törvényéről, amellyel Debreczen szabad királyi város rangra emeltetett az országgyűlésen. A királyi kézirat sokkal előbb kelt, de az országgyűlés 1715-ben hirdette ki, azt a hosszu, — mint manapság mondanánk: ivekre terjedő felséges kéziratot, mely felsorolja Debreczen mindazon érdemeit, melyek indokoitá lettek városunk szabad királyi rangra emelését. Iskolája, nyomdája, vér és anyagi áldozatai mind-mind számításba vétettek a császár-király által a kiténtetés alkalmával . . . Évek óta ter-

vezgettük azt a nagyobb szabású országos ünnepélyt, amelylyel a fontos, új korszakot alkotó évfordulót meg akartuk örökíteni, de a nemzetünkre kényszerített háboru lehetetlenné tette, hogy szívünk szerint ünnepeljük meg április 11-ikét. Így tehát nem marad egyéb a rendelkezésünkre, mint egy házi ünnep rendezése, valamely és olyan közgyűlési határozat törvényerőre emelésével, amely utódaink előtt bizonyosságul szolgáljon arra, hogy nem a multak iránti érzéketlenség miatt nyirbáltuk meg a jubiláris ünnep kereteit, hanem kényszerítő körülmények készítették bennünket szerényebb ünnepségre. Valamely a háboruval vonatkozásban levő, de egyetemi tanításunkkal is összefüggésben álló alapítvány létesítésével lehetne talán legméltóbb emléket állítani s 200 éves évfordulónak. — Sajnos ez ideig erre nézve még semmi konkrét javaslatot nem hallottunk illetékes részről.

— **A tavasz** nehezen akar felocsudni nehéz téli álmából. Ritkaságszámba ment valamikor a márciusi hó, amelynek nagyanyaink különös gyógyhatást tulajdonítottak s amelyben az idén ugyancsak bőven volt részünk. Hanem igazi ritkaságszámba mehet, hogy április elsejére virradóra is hó esett, s így április-i havunk is volt. Igaz, hogy csak egy pár koránkelő „gyönyörködhetett” benne, mert amint jött, olyan gyorsan el is olvadt. Április elseje így tréfálta meg a debreczeni korán-kelőket, akik ma már dehogy is lennek aranyakat. Ellenben a hűvös hajnalokon tüdőcsucshurutot és influenzát szerezhetnek. A fehérvirágos fák hónapja egyelőre fehér hóval köszöntött ránk.

— **A húsvéti locsolások** gyerekes örömeinek az emlékei nagyon halaványan élnek a mi lelkünkben. A mi időnkben nagy divat volt a locsolódás, s majdnem hogy bőrzei árfolyama volt a különböző húsvéti festett és cukros tojásoknak. Fehérszörű báránnyokkal diszitett játé- és pipereszerek is lerajzolódnak emlékünken az avas multak régen lepergett húsvétjainak ködképeiből, s szívünk helyett beszélő ibolyacsokrok itthon az alföldön és szüzféher hóvirágbokréta ott fenn a cipszer leányok hazájában . . . Régi dolgok ezek. Mi előttünk, vén untauglichok előtt, úgy tetszik, igazán sem voltak. Azóta a türelmes bárány szerepét elfoglalta a nyul, a kis sárgapelyhes csibe, mint a tavaszi megújulás szimbólumai, s a locsolás is kiment a divatból . . . Gyermekies örömök tisztasága se olyan zavartalan ma már, mint akkor, a „mi időnkben” volt, s piros tojás helyett is inkább piculákat vár a gyermeki önzés . . . Vagy talán minden ugy van, amint akkor volt, csak mi nem látunk kifelé a világba, s itt benn a lelkünkben hervadoznak csupán a húsvéti ibolyák, hóvirágok?!

— **A Vörös-Kereszt** nagyon sikerült délutánt rendezett szerdán a városháza nagytermében. Olyan nagy volt a siker, hogy a vezetés most megismétli a háborus-délutánokat. Az első repriz hétfőn délután lesz ugyancsak a városházán. Komoly szellemi élvezetben részesül ezeken a délutánokon a közönség, melynek zavartalan élvezetekben az utóbbi időben oly ritkán van része.

ADRIA fényképészeti műterem

Szentanna-u. 5. Elismert jó, nagyon szép kivitelű fényképek. Ajándékul nagyon alkalmasak. Felvételek villanyfény mellett este 7 óráig. Borult idő nem határoz. :-:

Vilmos huszárok.

Gróf Gedőfalvy, tábornagy	·	Kassay Károly
Borosyáni huszárezredes	·	Balázs Bálint
Cereblyés László, huszárkapitány	·	Túray Antal
Szentpéteri huszárfőhadnagy	·	Csepregy Lajos
Tibor huszárfőhadnagy	·	Darrigó Kornél
Miklós, a szolgálója	·	Kemény Lajos
Bukovay, kadét	·	Tihanyi Oszkár
Balogh Gábor, udvari tanácsos	·	Szakács Árpád
Annuska, a leánya	·	Teleky Ilona
Jakab hadnagy, lemezesi tiszt	·	Várnay László
Julcsa, szobalány	·	Szentgyörgyi Márta

Csókonszerzett völegény.

Csontay földbirtokos	·	Turay
Felcségye	·	Turajné
Ábrayl rén színész	·	Szentgyörgyi Márta
Béla unokaöccse	·	Darrigó
Olga	·	Sinkó Giza
Törner állatorvos	·	Várnay
Igazgató	·	Kassay
Ripacs	·	Kemény
Nefejeits kisasszony	·	Halassyné
Róza	·	Járay Böske

NEUMANN M.

Magyarország legnagyobb :
és legrégebb férfi-, fiu-,
és leányka ruhák telepe.

Készen és mérték után.
Debreczen, Piac-utca 51.

:: A főpostával szemben. ::

APOLLO
MOZBŐSZINHÁZ

Husvét Szombat és Vasárnap
3, 5 és 7 órákor fél, 9 órákor
rendes helyár

**A SZÉP KATALIN
KALANDJAI.**

Látványos kép 6 sorozatban.
Remek kíséző műsor.

Nem fáj a feje másnap, ha

'LITKE' pezsgőt iszik

ÁRON MIKSA

sör-, bor- és szesznagykereskedés, pálinka-
főzde Debreczen, Kishegyesi-ut 3, Debreczen-Vásártér állomás közvetlen közelében.

Telefon 13. szám.

Telefon 13. szám.

Alapított 1867. évben.

Dreher Antal serföldei részvénytársaság

vezérképvisellete Debreczen és vidékére. Villanyerőre berendezett üzem; a legmodernebb hygienikus berendezés. Naponta friss töltésű palaczkasör. Válogatott nagy raktár homoki- és hegyi borokban. — Mindenféle égetett és édesített szeszesitalok, likőrök.

Saját főzésű seprő- és törköly-pálinkák.

Kitűnő minőségű belföldi és külföldi tea-rumok nagy választékban.

Legjobb szépítőszert a Dianna-kréme.

1 tégely ára 1 korona. Hozzá való szappan darabja 70 fillér.

Dr. Sztankay Aba gyógyszer-tárában a Nádorhoz.

Debreczen, Szentanna-utca 66. sz.

GAZDÁK FIGYELMÉBE! A világhírű eredeti amerikai Johnston kévekötő és marokrakó aratógépek-, fűkaszálók-, valódi amerikai manillarsínee

amíg a készlet tart

kizárólag RÁHMER SÁNDOR-nál kapható Debreczen,

Piac-u. 43. (Dreher mellett). Bächer-Melichár Gépgyárak fióktelepén. Aratógép és fűkaszáló alkatrészek állandóan készletben. Előnyös feltételek. ::

Ingyantant Értékesítő Részvény-társaság.

Szentanna-utca 13. sz.

Az Ipar- és Kereskedelmi Bank helyiségében.

*

Vesz és elad minden-
nemű ingatlanokat. :-:

Neumann Nándor-féle Varga-
kertben lévő vegyészeti gyár ötven
méter hosszú raktárhelyiség 1000
négyzetméter területtel, három méter
magas kerítéssel, **kedvező fi-
zetési feltételek mellett** ::

eladó

vagy hasznbérbe kiadó.

Értekezhetni a

DEBRECZENI GAZDÁR BANKJÁBAN,

Kossuth-utca 17. szám alatt.

Alföldi Takarékpénztár Debreczenben.

Piac-utca 16. szám saját palota.

Alaptőke 2.400.000 K. Tartalékok: 1.400.000 K. Be-
tétállomány nyolcmillió korona.

Érdeklőzősségekben a Pesti magyar kereskedelmi bankkal.

ÜZLETÁGAI: Takarékbetétek, csekkszámok. Váltószámitolás, törlesztések
és jelzálogkölcsönök. Értékpapírok vétele és eladása, tőzsdéi megbízások,
hítellevelek bel- és külföldre. Előleg értékpapírokra és árukra. Saját áru-
raktár, **Safe-deposit** (magánletépkészítár).

Affiliált intézetek: Kabai takarékpénztár r.-t., Nádudvari takarékpénztár
r.-t., Hajdunánási gazdasági bank r.-t., Fióktelep Vámospércs.

TÖRLEY

TALISMAN · CASINO · RÉSERVÉ

Debreczeni Ipar- és Kereskedelmi Bank

Alapított 1867-ben.

Debreczen, Szentanna-u. 13. (Saját ház).

Foglalkozik
a banküzlet
minden
ágával.

Debreczen sz. kir. város Világítási Vállalata.

Elvállalja: légszesz- és villamos berendezések elkészítését világítási, erőátviteli, fűtési
és lövészi célokra. A gáz- és villamos világítás jobb és olcsóbb a petroleumnál. Gáz-
zal sütni és főzni sokkal jobb és félannyiba kerül, mint fával. — **Gázfűtés kandallók**
és **fürdőkályhák** minden másnál tisztábbak, kényelmesebbek, biztonságosabbak. —
A villamos motor legcélszerűbb és legtakarékosabb hajtóerő a világon. — **Szép és**
olcsó lámpák, csillárok és hozzávaló felszerelések kaphatók.

Elsőrendű pirszen (koks), porosz kőszén.

Fekete kőszén-kátrány fatárgyak és épületek megvédésére. — **Első minőségű ammoniak-
sulphat** (legbecsebb nitrogén-légeny tartalmu műtrágya).

Tetszés szerinti mennyiségben kapható vagy megrendelhető a gyárban, vagy városi üzletünkben:

PIAC-UTCA 81. SZÁM ALATTI.

Mindenmü felvilágosítással
szívesen szolgál az

IGAZGATÓSÁG.

**Gyári és igaz-
gatóság** tele-
fon szám: 74.
Városi üzlet
telefon sz. 90.

A légszesz- és
villamos gyárat
az érdeklődő kö-
zönség bármikor
megtekintheti. —

Horovitz Zsigmond könyvnyomdája Debreczen, Darabos-utca 7. szám.